

04 | 2017

-SOS-

MAGASINET

Utgitt av SOS-barnebyer

Marit
Bjørgen
SIDE 10

Jul i
SOS-familier
SIDE 17

24 timer i
barnebyen
SIDE 22

KRAFTEN I OMSORG

– Vi skaper en ny familie sammen, litt etter litt

SIDE 4

SOS
BARNEBYER
Et trygt hjem for alle barn

INNHold 04 | 2017

Kraften i omsorg SIDE 4	Faddermøtet SIDE 16	Spørsmål og svar SIDE 18	Stort og smått SIDE 20
Intervjuet: Marit Bjørgen SIDE 10	Fotoreportasje: Jul i SOS- familier SIDE 17	24 timer i Anuradhapura SIDE 22	
Aida og Lenina er født uten hørsel SIDE 12	Vinn SOS-bamsen SIDE 23		

4

FAKTA SOM FORKLARER

Norge er tilsluttet FNs barnekonvensjon og må jevnlig rapportere til FN om forholdene for barn i Norge. Parallelt med dette går en rekke organisasjoner sammen om å lage en supplerende rapport som også leveres til FN.

5

Hvert femte år må norske myndigheter sende en rapport til FNs barnekomité der de redegjør for hvordan barnekonvensjonen følges opp i Norge. Den forrige rapporten ble ferdigstilt i oktober i fjor og tar for seg ulike tema om hvordan barns rettigheter ivaretas. Rapporten utarbeides av Barne- og likestillingsdepartementet.

50

Nesten femti ulike organisasjoner, inkludert SOS-barnebyer, er med i «Forum for barnekonvensjonen». Forumet leverte denne høsten en egen rapport til FN som et supplement til myndighetenes rapport. Organisasjonene tar gjerne opp andre tema enn myndighetene og kan være skarpere i kritikken om det som ikke er godt nok.

3

I høst ble det laget tre ulike supplerende rapporter. I tillegg til rapporten fra «Forum for barnekonvensjonen» har Barneombudet laget en egen rapport. Det er også laget en egen «Barnas rapport» der 800 barn i skole- og barnehagealder er blitt spurt om sine rettigheter og om hva de ønsker å forbedre. Den heter «Kidza har rett».

196

196 land over hele verden har ratifisert FNs konvensjon om barns rettigheter, som ofte omtales som «barnekonvensjonen». Den sikrer viktige rettigheter for barn. Barn har blant annet rett til beskyttelse, til å bli hørt, til mat og drikke, til å leke, og til å gå på skole. Norge ratifiserte konvensjonen i 1991, et drøyt år etter at den ble vedtatt.

@SOS_barnebyer

I tillegg til Twitter er vi også på Facebook og Instagram. Følg oss gjerne!

Ti nye SOS-familier i Damaskus gir stabilitet og omsorg til 80 barn i det krigsherjede landet.
30. okt

Vi bygger lokalsamfunn som kan støtte familier. Det gir barn omsorg, reduserer fattigdom og bidrar til utvikling, sier Ayanda Mboneli, SOS-Zimbabwe
23. oktober

Manglende registrering gjør at barn faller utenfor. Norge må sikre at alle barn blir inkludert. #statsbudsjettet
12. oktober

Bra at #barnevernloven rettighetsfestes, men det hjelper ikke #søsken som splittes i fosterhjem, sier @SisselAarak
4. september

SOS-magasinet utgis av
Stiftelsen SOS-barnebyer Norge.
Mariboes gt. 13, PB 733
Sentrum, 0105 Oslo.
E-post: sos@sos-barnebyer.no
Telefon: 23 35 39 00

Ansvarlig redaktør: Bente Lier
Redaktør: Kristin Stoltenberg
Design og layout: Svovel
Trykk: Color Print AS
Opplag: 100 000
Forsidefoto: Nina Ruud
Red. avsluttet: 01.11.17

Kontonr.: 8380 08 73730
www.sos-barnebyer.no

Ingen barn skal vokse opp alene

FOTO: BJØRN-OWE HOLMBERG

«Det var gresselig kaldt. Det snødde, og det begynte å bli mørke kvelden. Det var da også den siste kvelden i året, nyttårskvelden. I denne kulden og i dette mørket gikk det en liten fattig pike, barhodet og med bare føtter gjennom gatene.»

Slik begynner «Piken med svovelstikkene» av H. C. Andersen. Eventyret om den lille piken som tenner én og én fyrstikk for å holde varmen helt til det ikke er noen igjen, og heller ikke livet er til å redde, har berørt generasjoner etter generasjoner. Meg selv inkludert. Dessverre er

Omsorg er den viktigste formen for varme et barn kan få

ikke historien bare et eventyr. For mange barn er det en beskrivelse av hverdagen.

Kulde er mer enn tall på en gradestokk, og varme handler ikke nødvendigvis om en sprakende peis. Ti prosent av verdens barn har mistet, eller står i umiddelbar fare for å miste omsorgen fra sin familie. I SOS-barnebyer mener vi at omsorg er den viktigste formen for varme et barn kan få. Det er kontrasten til kulde, fattigdom, barnearbeid, vold og utrygghet – uavhengig av landegrenser og breddegrader.

Omsorg er grunnleggende for utviklingen til hvert enkelt barn. Derfor jobber vi for at ingen barn skal vokse opp alene. I vår julekampanje sier vi det rett ut: Vi skal hjelpe flere barn inn i varmen.

Jeg var nylig i Russland og ble imponert over innsatsen til våre kolleger, ikke minst hvordan de har bidratt til å profesjonalisere barnevernet i landet. I dette nummeret av SOS-magasinet kan du selv få et innblikk i det viktige arbeidet for over to tusen russiske barn. I tillegg kan du bli med til en SOS-familie i Bosnia med to hørselshemmede jenter og lese om hvordan barn med nedsatt funksjonsevne inkluderes i våre program.

Tusen takk for at du er med og gjør en forskjell. Din innsats betyr mye. Sammen hjelper vi «piken med svovelstikkene» tilbake til eventyr-bøkene og flere barn inn i varmen.

Bente Lier
GENERALSEKRETÆR

Hovedsamarbedspartnere:

aktiv.

OBOS

MARS
norge

SKAGEN
Fondene

espira
KUNNSKAPSBARNHAGEN

Hovedbidragsyttere:

STIFTELSEN
BALDER

GRIEG FOUNDATION

Norad

FAGFORBUNDET

Bedriftspartnere:

MøllerGruppen, Apollo, DIPS ASA

Mamma Oksanas metode

Da Metrojet Flight 9268 styrter på Sinaihalvøya, mister fire søsken i SOS-barnebyer i Russland moren sin for andre gang.

Tekst Kristin Stoltenberg ■ Foto Nina Ruud

SOS-BARNEBYER I RUSSLAND:

■ 79 SOS-familier med til sammen 320 barn.

■ 5 ungdomshus (31 ungdommer) og 6 ungdomsprogram (140 ungdommer).

■ 11 familieprogram – som blant annet retter seg mot familier i krise, for eksempel familier rammet av rus eller HIV.

■ Til sammen støtter SOS-programmene 2042 barn og unge.

Charterflyet med 224 mennesker om bord er på vei fra feriestedet Sharm el-Sheikh i Egypt til St. Petersburg i Russland. Med på flyet er SOS-mor Elena. Hun gleder seg til å komme hjem fra ferien med fulladde batterier. Det er bare et halvt år siden søsknene Leyna, som i dag er 9 år, Katarina (10), Llia (11), og Artemi (13) kom til SOS-barnebyer, men barna har likevel klart å falle til ro. For første gang i sitt liv kjenner de på tryggheten som ligger i en familie, og de kaller Elena for mamma.

Flyet styrter 23 minutter etter avgang. Først tror etterforskerne at det skyldes en teknisk feil, men i etterkant er katastrofen betegnet som et terrorangrep. De aller fleste passasjerene er russere. Ingen overlever.

Oksana flytter inn

Dette er bakgrunnen da Oksana Osipova (45) søker om å bli SOS-mor for første gang og flytter inn til søsknene i barnebyen i Pushkin like utenfor St. Petersburg.

– Barna er traumatisert og fly-

Oksana bruker lek og omsorg for å trygge Leyna og Llia.

FOTO: SOS-BARNEBYER

Dette bildet er tatt to måneder før flyulykken. Det er SOS-mor Elenas bursdag og her får hun blomster før hun følger barna på skolen.

katastrofen er en tragedie for dem. For Artemi er den en ekstra belastning. Han er eldstemann, han er gutt, han husker mer fra livet før han kom hit, og han hadde akkurat våget å knytte seg til Elena, sier Oksana – som selv har to voksne barn og er utdannet både psykolog og farmasøyt.

For Oksana er utfordringen klar. Hun må finne en vei inn til barna – selv om veien går gjennom avvisning og frykten for å miste mamma én gang til. Hun vet også at hun må

lykkes. Kraften i god omsorg endrer liv. Og i SOS-barnebyer vet vi at tryggheten i en familie ikke bare skaper en god barndom, men den legger også grunnlaget for at barn kan fungere godt som voksne. Spørsmålet er bare hvordan hun best skal klare å nå inn.

Klarer ikke være foreldre

De fleste av de 54 barna og ungdommene som bor i de ti SOS-familiene i Pushkin, har foreldre i

live. Det er foreldre som av ulike årsaker ikke klarer å ta vare på barna sine – enten på grunn av rus, fysisk eller psykisk sykdom, fengselsopphold, eller at de har forlatt ungene sine. Det er russiske myndigheter som avgjør om barna skal flytte hit, eller bo på barnehjem, i fosterfamilie, eller adopteres bort.

Barnebyleder Sergey Yakovenko forteller om enkelte barn som er så traumatisert når de kommer at de ikke klarer å kommunisere. Om søsken

*Jeg har tro på at de kommer til å få
det livet de ønsker seg.*

Oksana Osipova

som er vant til å stjele mat fra hverandre for å overleve. Og om hvordan psykologer, terapeuter og SOS-foreldre jobber for å nå inn til dem.

– Vi gir barna den stabiliteten de mangler i livet. Hver dag møtes de av en klem og en kjent stemme som sier god morgen. Det er en stabil og forutsigbar situasjon, som gjør at de er forberedt på dagen – og etter hvert på livet. Vi ser at stabilitet og rutiner er viktig i arbeidet med å reparere vonde erfaringer, sier Sergey Yakovenko.

Han står ved lekeplassen, like

nedenfor huset til Oksana. Vinterkulda har begynt å ta grep om den russiske byen, men Sergey spøker og ler med ungene som går forbi. Tre av barna som er vokst opp på tunet har giftet seg og etablert egen familie. Et annet positivt resultat, er at nesten alle ungdommene fra barnebyen går ut i jobb når de er voksne.

Den fleksible barnehjernen

– Hjernen er fleksibel og ved å jobbe med barna, sikre stabilitet og bearbeide vonde opplevelser ser vi at vi

langt på vei lykkes, sier Yakovenko.

Han dro selv hjem til Llia, Katarina, Leyna og Artemi den dagen flyet med Elena styrtet. I løpet av de to årene som er gått, har han sett hvordan Oksana gradvis bringer stabiliteten tilbake til dem. Jakten på gode SOS-foreldre er vanskelig, og derfor er han svært takknemlig for det han nå erfarer.

– Ikke alle kan være SOS-mor. Det er en livsstil, og det handler om mer enn å være en god mor, sier Sergey Yakovenko.

Det er mye trygghet i faste rutiner, og hver dag går Oksana, Leyna, Llia og Katarina tur sammen.

Barna har hver sine dager de lager middag, og her er Llia og Artemi i sving.

Oksana beskriver det som magisk den dagen hun opplevde å nå inn til Artemi.

– Vi gir barn den stabiliteten de mangler, sier Sergey Yakovenko.

Vendepunktet

– De første to månedene var veldig vanskelige, sier Oksana.

Særlig er det utfordrende å nå inn til Artemi. Han er skeptisk til henne, og han lukker seg inne og nekter å snakke med noen, selv ikke dem han kjenner fra før.

Men en dag Leyna blir syk og feberen stiger, skjer det noe. Oksana beskriver det som et vendepunkt. Hun bestemmer seg for å legge seg ved siden av syvårningen hele natten. Artemi er veldig bekymret for

lillesøsteren sin, og Oksana gir ham et løfte: Hvis ikke Leyna blir frisk i løpet av natten, drar de på sykehuset.

– Dagen etter er hun bedre, og Artemi skjønner at jeg passer godt på dem. Jeg merket at han fikk respekt for meg. Det ble en åpning til å jobbe videre, sier Oksana – og tørker bort en tåre.

Tiltakene er små og konkrete, men gradvis blir de til en metode som virker. Som knytter dem sammen som en ny familie og legger det viktige grunnlaget ethvert barn trenger

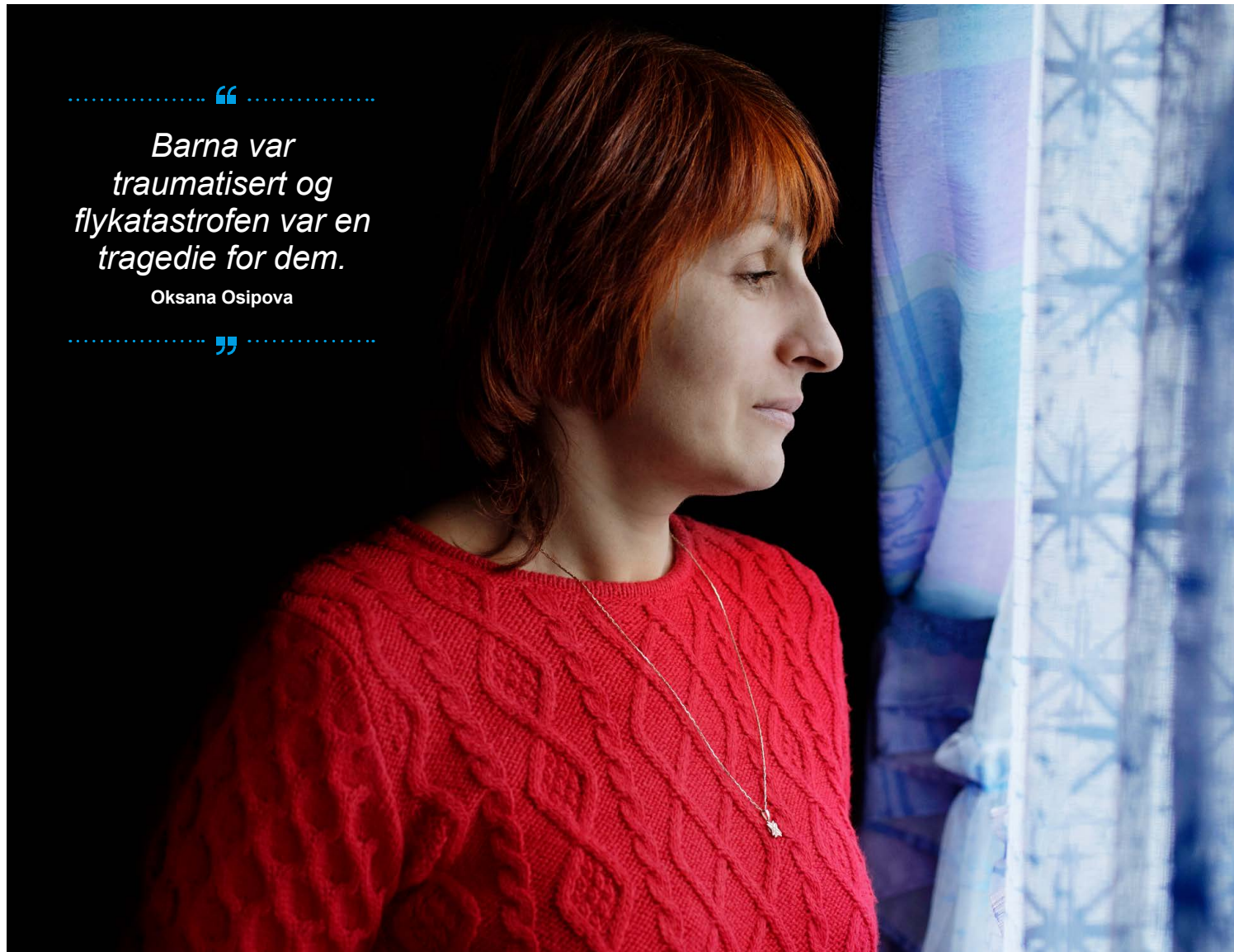
i livet. Artemi begynner å snakke litt igjen, men selv om søstrene kaller Oksana for mamma, fortsetter han å si tante. For Oksana handler det om å være rolig, kjærlig, tilstede og forutsigbar – også i situasjoner hvor hun blir avvist. På kjøkkenveggen henger for eksempel en timeplan hvor alt som skjer i løpet av en dag er skrevet opp – også når de skal gå tur og lese bøker. De lager mat, leker, lager hobbyting, svømmer og gjør lekser. Hver uke det samme.

– Jeg jobber hele tiden med å finne

..... “
*Barna var
 traumatisert og
 flykatastrofen var en
 tragedie for dem.*

Oksana Osipova

..... ”

..... “
Jeg merker at mamma er glad i oss.

Llia (11)

..... ”

Alena Marchik er psykolog og følger opp barn og mødre i SOS-familiene.

gode måter å nærme meg utfordringene på, sier hun.

Klokskap i praksis

En gang kan det for eksempel handle om å tegne kruseduller på et ark, for å vise at det ikke er farlig å holde i en blyant. At alt ikke trenger å være pent og riktig, men gøy og tullete. At man kan gjøre feil uten å risikere kjeft, og at skrivefeil kan vises bort. En annen gang kan trygghet skapes ved å sitte i sirkel og lese to og to setninger annehver gang – hele familien. Helt til frykten for å lese en dag plutselig er borte. En tredje gang kan det være å sende jentene ut for å leke, så det skapes naturlig rom for Artemi til å prate.

– Det er fantastisk å se hvordan barna stadig når de målene de setter seg. Jeg har tro på at de kommer til å få det livet de ønsker seg, sier Oksana.

Barna blir ferdig med fortiden

Alena Marchik er psykolog i SOS-barnebyen i Pushkin. Hun jobber sammen med en rekke terapeuter i og utenfor barnebyen.

– Vi bygger verdier inn i barns liv, og vi ser hvordan barna blir sosialisert og får en plattform de kan etablere livet sitt på. Vi hjelper dem med å gjenoppbygge helheten, slik at de klarer å bearbeide og bli ferdig med det vonde i fortiden. Samtidig er vi opptatt av ikke å skape illusjoner, men ha realistiske forventninger til fremtiden, sier Alena Marchik.

Hennes jobb er også å finne de riktige SOS-familiene når det kommer nye barn. Hvilke foreldre og SOS-søsken som har de kvalitetene som vil matche barnet. Akkurat slik man klarte å koble Oksana med Artemi og søstrene.

– Samtidig som barna trener på å nærme seg SOS-moren og den nye familien, styrkes også SOS-forelderen i sin rolle og sine utfordringer. Både barna og de voksne følges opp av fagfolk. De barna som trenger det blir for eksempel fulgt opp av psykiatere, psykologer, psykoterapeuter, logopeder eller medisinsk personell, sier Alena – og forteller at de også jobber med relasjonen til barnas biologiske foreldre der det er mulig og riktig for barna.

Til verdens beste mamma

De fire søsknene er blitt til seks SOS-søsken det siste året. Igor (9) og Mark (15) er også flyttet inn i det romslige huset. Da vi er på besøk, er jentene opptatt med å lage figurer med strikker sammen med Oksana. Tålmodig flettes og forvandles de far-

gerike strikkene til en morsom dachs og Snurre Sprett. Llia liker at de gjør ting sammen.

– Jeg liker familien min. Den er som en vanlig familie, og jeg merker at mamma er glad i oss. Hun oppmuntrer oss hvis vi er lei oss, og noen ganger kiler hun oss, smiler Llia.

Den 8. mars, på kvinnetdagen, får Oksana en tegning av en vase med blomster i. Det er Artemi som har laget den. Han har skrevet: Til verdens beste mamma, Oksana.

– Jeg ga ham en klem, og han dyttet meg ikke bort, sier Oksana Osipova.

– Jeg er så glad i barna, og jeg føler meg som mamma for alle sammen. De vet at jeg ikke skal noen steder. Mitt liv er hos dem. ■

Barnas navn er endret av hensyn til personvernet.

HJEM TIL JUL

■ SOS-barnebyers julekampanje.

■ Målet er å hjelpe flere tusen barn inn i varmen, slik at de får et trygt hjem og en ny start.

■ I år er flere av reportasjene i kampanjen hentet fra vårt arbeid i Russland.

■ Denne artikkelen viser kraften i omsorg. Andre artikler handler om behovene til barn i våre familieprogram og hvordan vi ivaretar familier i krise.

■ Les mer om kampanjen på www.hjemtiljul.no.

HJEM
TIL JUL

– Det største gullet har jeg vunnet på hjemmebane

En trygg barndom har vært avgjørende for at Marit Bjørgen er blitt verdensmester på ski.

Tekst Kristin Støttenberg ■ Foto Frederick Kihle

VI MØTER
MARIT
BJØRGEN
(37)

– Hva er god oppvekst for deg?

– Trygghet. Det er det ordet jeg forbinder sterkest med min egen oppvekst. Jeg er vokst opp i trygge omgivelser med foreldre til stede. Selv om de alltid oppfordret meg til å trække veien selv, ga de meg den støtten jeg trengte.

– På hvilken måte?

– De har vist interesse for det jeg har drevet med, vært til stede, sett meg, trøstet meg og utfordret meg når jeg har trengt det. De har backet meg og gitt meg muligheter til å utvikle meg. For meg er det god omsorg.

– Hvor viktig har en omsorgsfull barndom vært for deg som toppidrettsutøver?

– Tryggheten har vært avgjørende for at jeg er kommet dit jeg er i dag. Den har hatt stor betydning for at jeg har kunnet stå godt i meg selv hele livet.

– Hvilke verdier er viktige for deg å gi videre til ditt eget barn?

– Jeg er opptatt av å gi Marius den samme trygge oppveksten jeg selv hadde, slik at han kan finne *sin* vei og oppnå det han har lyst til i livet. For meg har det vært viktig å følge drømmen min. Jeg håper å gi ham tryggheten til å følge sin.

– Hvor ung var du da du fant din drøm?

– I ungdomsårene var nok det viktigste bare å ha det gøy på ski, men etter hvert så jeg at dette var noe jeg hadde lyst til å bli god i. Da begynte jeg å trene hardere og jeg forstod at dette kunne bli jobben min.

– Hva slags mor ønsker du selv å være?

– Jeg vil være en mor som gir omsorg, og som gir videre verdiene fra egen oppvekst. For meg er det viktig både å gi oppmerksomhet, og å utfordre Marius. Akkurat nå er god omsorg noe så enkelt som å ta ham over i sengen min når han gråter om natten, slik at han kan føle seg trygg.

– Har det å bli mor endret deg som menneske, og som utøver?

■ BAKGRUNN

Tidenes mestvinnende langrennutøver. Ti år langt engasjement for SOS-barnebyer, fadder og ambassadør for Skolejoggen.

■ VI SNAKKER OM

SOS-barnebyers fadderkampanje Hjem til jul skal gi flere tusen barn et trygt hjem. Et trygt hjem har vært avgjørende for Marits egen suksess.

– Jeg har fått mer perspektiv på livet etter at jeg ble mor. Jeg merker at jeg er mer avslappet til idretten. Å vinne er fortsatt motivasjonen når jeg deltar i renn, men det er glemt når jeg er sammen med Marius. Det største gullet har jeg vunnet på hjemmebane. Samtidig føler jeg meg nok mer sårbar enn før, og tårene triller når jeg ser barn på TV som har det vondt.

– Du har vært med oss i ti år. Hva er din drivkraft for å samarbeide med SOS-barnebyer?

– Som et profilert menneske har jeg mulighet til å løfte frem arbeid jeg mener er viktig. Og det gjør meg godt å kunne bruke denne muligheten.

– Hva slags ansvar har vi i Norge for barn andre steder i verden?

– Som enkeltmennesker har vi

mulighet til å støtte andre, og det er viktig at vi benytter oss av den. Man kan ikke hjelpe alle, men vi har alle mulighet til å hjelpe noen.

– Kjenner du selv på det ansvaret?

– Ja, jeg er opptatt av å tenke på min støtte på den måten. Vi har godt av å få noen perspektiver på livet. Her hjemme har vi lite å klage over, sammenlignet med veldig mange andre. Derfor er det fint for eksempel å kunne være ambassadør for Skolejoggen, hvor 19 000 elever i Norge løper for å gi barn over hele verden en bedre fremtid. Arrangementet gir norske barn sunn fysisk aktivitet og elevene blir minnet på viktigheten av å bry seg om andre.

– SOS-barnebyer har også en fadderkampanje hver jul som heter Hjem til jul, hvor målet er å gi flere tusen barn et trygt hjem og en ny start. Hva betyr jul for deg?

– Jeg kan ikke tenke meg noe viktigere enn å få være med på å gi barn et trygt hjem. Jeg er selv veldig glad i jula. Det er en høytid som betyr mye for meg, og ikke minst det å reise hjem til jul – enten det er til mine, eller Fred Børres foreldre. Nå når jeg har fått Marius, får jeg oppleve jula litt på nytt igjen, sier Marit Bjørgen. ■

Jeg tror ikke man får et godt liv hvis man er for tilfreds med seg selv.

– Å delta på Skolejoggen er både morsomt og meningsfylt, sier Marit Bjørgen.

– Jeg pleier å si at jeg trenger barna like mye som de trenger meg, sier SOS-mor Zejna og tar et godt tak rundt Lenina og Aida.

Aida og Lenina er født uten hørsel

For syv år siden flyttet søsknene Aida, Lenina og Daris inn i huset til SOS-mor Zejna. Det endret hverdagen deres. Aida (10) og Lenina (8) er begge hørselshemmede.

*Tekst Morten Ødegaard
Foto Nina Ruud*

Da Aida, Lenina og Daris kom, måtte jeg lære meg tegnspråk. Jentene er født uten hørsel og barna hadde problemer med å snakke sammen, fordi de kunne for få tegn, sier Zejna (46) fra Bosnia.

Zejna opplevde at det var vanskelig å lære seg tegnspråk fordi hun ikke kunne skrive det ned og pugge det. Så da jentene begynte på skolen, ble hun kjent med lærerne og taleterapeutene. De gav henne bøker og DVD-er. Tre dager i uken var hun med på skolen og så hvordan lærerne kommuniserte med barna. Det lærte hun mye av.

– Barna lærte tegnspråk fortere enn meg, og de kan det fortsatt bedre. Når det er noe jeg ikke forstår, ber jeg dem om å gjenta og forklare det for meg. På den måten lærer jeg også mer, sier Zejna – og forteller at det vanskeligste er å forstå slang og forkortelser som barna finner på selv.

Forskjellige tegnspråk

Det finnes mange forskjellige tegnspråk i verden. Fordi ingen har funnet opp de ulike tegnspråkene, har de i mange tilfeller utviklet seg like naturlig som talespråkene. I Bosnia bruker man for eksempel bosnisk tegnspråk, mens i Norge bruker vi norsk tegnspråk.

Men selv om bokstaver og uttrykk i tegnspråk er forskjellige, kan mennesker som snakker ulike tegnspråk kommunisere bedre enn mennesker med forskjellige talespråk. Det skyldes blant annet at mye av tegnspråket snakkes i bilder.

“
Mitt oppdrag er å gi barna så mange gode dager som mulig.
 ”

Gjør ikke forskjell på barna

Da vi er på besøk, er det tid for lekser. Zejna samler den aktive familien rundt seg og hjelper barna med skoleoppgavene – både de som hører, og de som ikke hører. Her blir det ikke gjort forskjell på noen.

– Aida og Lenina er to begavede jenter. Det er det ikke alle som skjønner dessverre. Noen tror til og med at de ikke forstår så mye, fordi de uttrykker seg annerledes. Da må jeg ofte gripe inn og forklare, sier Zejna.

Da jentene etterpå går ut for å spille fotball, ser vi fort hva Zejna mener. Noen barn forstår ikke hva jentene sier og vil ikke at de skal være med på leken. Først da storebror Daris (11) snakker med dem, får jentene likevel være med å spille. Lenina står i mål og Aida i forsvar. Kampen varer i 20 minutter og ender 2-2.

– Heldigvis har de også Daris. Han passer på at jentene blir inkludert når jeg ikke er til stede, sier Zejna.

– Det beste valget jeg har tatt

Aida og Lenina er interessert i de samme tingene som andre barn. De tuller, ler, danser og gjør akrobatikk på stuegulvet. Og som barn flest trenger de å vokse opp med god omsorg i en trygg familie. Det får de hos Zejna.

– De har ønsker og drømmer, og når de har litt problemer på skolen, må vi snakke sammen, men sånn er det for alle foreldre, forteller Zejna – og peker på viktigheten av å være til stede for barna. Stå i det som er vanskelig og ikke gi opp.

– Å være SOS-mor er sannsynligvis det beste valget jeg noensinne har tatt. Mitt oppdrag er å gi barna så mange gode dager som mulig. Det er det de trenger mest, fordi det er grunnlaget de skal bygge sin fremtid på.

Zejna er stolt av valget sitt. Hver eneste dag kjenner hun glede over å være sammen med alle syv barna

Leksetid! Det er ikke noe problem for Zejna å hjelpe Aida og Lenina med leksene på tegnspråk. Også Daris får veiledning når han trenger det.

Det hender Aida og Lenina utvikler slang og forkortelser som bare de to forstår. Da må de hjelpe Zejna med å skjønne hva de sier.

i SOS-familien. De gir mening til livet, og de inspirerer. Ekstra stolt blir hun i møte med barn som har flyttet ut, barn hun har gitt en trygg oppvekst. Når de i etterkant sier at de anerkjenner rådene hun ga dem, at de har tatt kloke valg og nå lever gode voksenliv, da blir hun glad. Zejna har vært mor for totalt 12 barn.

Vil alltid være deres mor

– Det aller beste er å se hvor godt barna klarer seg. Da ser jeg resultatet av min innsats.

For Zejna handler det å være SOS-mor om å være til stede for alle barna sine, oppmuntre dem og ta dem med i aktiviteter og beslutninger, uten å gjøre forskjell.

– Jeg forteller dem at jeg er her for dem – nå og for alltid. De vet at dette er deres hjem, og at jeg alltid vil være deres mor. Jeg pleier å si at jeg trenger barna like mye som de trenger meg, smiler hun. ■

Barnas navn er endret av hensyn til personvernet.

Det hender Daris må megle litt for at søstrene skal få være med i leken, også denne gang. Men alle fikk bli med til slutt – og kampen endte 2-2!

SOS-mamma Zejna er opptatt av ikke å gjøre forskjell på de syv barna sine – og her får hun en omgang med kiling og kos servert av en stor del av ungeflokk.

SLIK JOBBER SOS-BARNEBYER MED BARN MED NEDSATT FUNKSJONSEVNE

■ SOS-barnbyer jobber for alle barns rett til god omsorg. Egne retningslinjer for inkludering av barn med nedsatt funksjonsevne skal sørge for at barn får oppfylt sine rettigheter til god omsorg, best mulig integrering og individuell utvikling basert på sine behov.

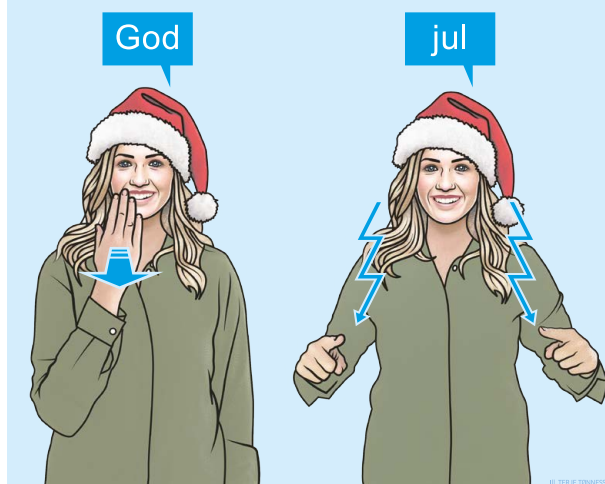
■ SOS-familier som tar imot barn med nedsatt funksjonsevne, får ekstra opplæring. Noen SOS-familier har spesialisert seg på å gi omsorg til denne barnegruppen – blant annet i India, Honduras, Nepal og Mexico.

■ Barn med nedsatt funksjonsevne er spesielt utsatt for å miste omsorg fra sin biologiske familie. I SOS-familieprogram jobber vi forebyggende med å forhindre at barn mister omsorg, gjennom blant annet foreldreveiledning og tilgang til nødvendige tjenester.

■ Vi tilrettelegger for at alle barn i våre program har tilgang til skole og medisinsk hjelp.

■ Vi jobber med politisk påvirkning slik at nasjonale myndigheter i de landene vi arbeider i, skal innfri alle barns rettigheter.

Har du lyst til å lære litt tegnspråk? Slik sier du god jul.

«Oppi alt det forferdelige så vi et lys i enden av tunnelen.»

FOTO: KRISTIN STOLTENBERG

FADDERMØTET

MARIA OKKENHAUG (15)
LEVANGER

Maria har besøkt SOS-barnebyen i Juliaca i Peru. Ett av husene er oppkalt etter broren hennes, og fortsatt kommer det inn penger til barnebyen i hans navn.

I 2001 ble familien min faddere for første gang til en gutt fra Burundi. Det var mamma sin idé og pappa og storebroren min, Emil, syntes det hørtes veldig bra ut. Emil var veldig engasjert i ordningen og han var glad for at fadderbarnet vårt kunne få en fremtid på grunn av oss.

I 2011 ble Emil (15) drept på Utøya og til begravelsen hans opprettet vi et fond slik at de som ville gi oss gaver, heller kunne gi noe til SOS-barnebyer. Pengene som blir gitt til Emil sitt minnefond går til en barneby i Juliaca, Peru.

I 2012 bestemte vi oss for å dra å besøke denne barnebyen sammen med SOS-barnebyer. Vi fikk se hva pengene hadde gått til og hvilke muligheter barna som bor i barnebyen fikk på grunn av oss. Vi fikk også hilse på fadderbarnet til kjæresten til Emil, han bodde i et av husene i barnebyen som ble kalt «Casa de Emil».

Det er fremdeles folk som gir penger til fondet, og det synes jeg er flott. Etter at Emil døde har jeg vært veldig takknemlig overfor SOS-barnebyer og fadderordningen deres. Oppi alt det forferdelige så vi et lys i enden av tunnelen, vi har hjulpet til sånn at mange fantastiske barn har et sted å bo og en framtid. Når man har en mulighet til å hjelpe andre på den måten så er det ikke tvil om hva man skal gjøre. Jeg er sikker på at det er det Emil hadde gjort også.

SPØRSMÅL OG SVAR

Er det mulig å besøke en SOS-barneby?

! Det er fullt mulig å reise på fadderbesøk til en SOS-barneby. Det gir en unik mulighet til å se verdien av dine fadderbidrag med egne øyne. Vår erfaring er at besøkene blir et minne for livet, både for fadderne og for fadderbarna.

Hvis du ønsker å besøke en SOS-familie, er det viktig at du tar kontakt med oss minst fire uker før besøket. Et slikt besøk er en stor begivenhet, og barnebyen trenger litt tid til å forberede besøket.

Det bor mange barn og voksne i en SOS-barneby, og det er viktig å huske på at dette er hjemmet deres. Derfor har vi satt opp noen enkle

retningslinjer for besøket. De tilsier blant annet at alt samvær med fadderbarnet foregår i selve barnebyen, og at besøket er begrenset til én dag. Ved å ha klare og enkle regler sikrer vi at besøket blir en positiv opplevelse for alle.

Du kan lese mer om hvordan du besøker en barneby og finne reisebrev fra faddere som har vært på barnebybesøk på våre nettsider.

Har du et spørsmål om fadderskap, eller arbeidet vårt? Send det til SOS-magasinet ved redaktør kristin.stoltenberg@sos-barnebyer.no. Vi trykker ett spørsmål og svar i hvert nummer.

FOTOREPORTASJE

JUL I SOS-FAMILIER

FOTO: KANA MEANS

God jul til venner og støttespillere fra alle oss i SOS-barnebyer!

Det er glade og spente barn i SOS-familier verden over i desember. Selv om tradisjonene er ulike, er gleden over den gode maten, gavene og tid med familien den samme.

Tekst Torunn W. Gilje

FOTO: KATERINA LIEVSKA

FOTO: CLAIRE LADAVICIUS

FOTO: BJÖRN-OWIE HOLMBERG

FOTO: FERNANDO ESPINOZA

FOTO: BJÖRN-OWIE HOLMBERG

FOTO: PATRICK WITTMANN

1. Heldig er den som kan få julekyss av reinsdyr-brødre. Her i en SOS-familie i Kecskemet i Ungarn.
2. Stor stas for de minste når det pyntes til jul i denne SOS-familien i Bakoteh i Gambia.
3. Det er fint å ha aktiviteter

som korter ned ventetiden i desember. Denne snømannen bygges i en SOS-barneby i Russland.

4. I mange land er det en førjulstradisjon å fremføre julespill. Det er også en del av desemberaktivitetene i SOS-familieprogrammet i

Ipiales i Colombia, hvor barn, voksne og SOS-ansatte lager forestilling.

5. I Malawi er 80 prosent av innbyggerne protestantiske eller katolske og feirer jul. Her fra våre familieprogram i Blantyre.

6. Riktig god jul fra Nairobi!

STORT OG SMÅTT

FOTO: SINGSAKER SKOLE

For en flott innsats!

Stor takk til Singsaker barneskole i Trondheim. Elevene arrangerte tidligere i år sin årlige innsamlingsaksjon og samlet inn hele 103 798 kroner til SOS-familieprogrammet i Mwanza. Det vil bidra til å gjøre hverdagen lettere for mange barn i Tanzania.

SOS-bruktbutikk!

Hele tre bruktbutikker er drevet av våre engasjerte frivillige. De ligger i Fredrikstad, Mo i Rana og Tustna utenfor Kristiansund. Inntektene fra salget går til SOS-barnebyers arbeid i Kosovo, Peru og Tanzania. Velkommen til en god handel og en hyggelig prat. Er du innom butikken i Mo i Rana, møter du kanskje Solfrid Hansen, Heidi Otting og Oddrun Valrygg.

492 700

barn og voksne får støtte gjennom våre SOS-familieprogram

FOTO: THOMAS HANSEN

**SVEIN GRØNNERN
TILDELT KONGENS
FORTJENSTMEDALJE**

Vår tidligere generalsekretær Svein Grønnern er tildelt Kongens fortjenstmedalje. Medaljen får han for sin lange og samfunnsengasjerte yrkeskarriere, inkludert mer enn tjue år som generalsekretær i SOS-barnebyer.

– Under Sveins kloke ledelse har SOS-barnebyer nærmest blitt for en folkebevegelse å regne, sa styreleder Halvor Stenstadvold da han overrakk medaljen til Grønnern i SOS-barnebyers lokaler 31. august.

– Nesten hele mitt yrkesliv har vært preget av ideelt eller frivillig arbeid, blant annet gjennom mobilsering av støtte til barn uten omsorg. Når jeg ser tilbake, føler jeg at det er jeg som har grunn til å takke. Jeg er ekstremt takknemlig for at jeg har fått lov til dette, sa Svein Grønnern.

**VINNER AV
ORD-KONKURRANSEN**

I forrige utgave av SOS-magasinet spurte vi: Finner du 12 ord som handler om skole? Kosebamse er sendt til Karin Harsvik, Fauske. Vi gratulerer – også med privat jubileum.

Takk til alle som deltok!

La barnas skitur sette varige spor

Til alle med barn som går, står eller hopper på ski – husk å registrere alle kilometer, timer og meter på distansekortet nå i vinterferien. OBOS gir støtte til SOS-barnebyer for hvert merke barn under 14 år får i løpet av sesongen. Det gir skiaktivitetene ekstra mening. Last ned distansekortets app og bli med på å skape varig endring for barn uten omsorg. Sist vinter gikk barna som brukte appen 576 584 kilometer, som resulterte i 493 575 kroner til SOS-barnebyer fra OBOS.

Les mer på barnsetterspor.no

FOTO: PRIVAT

Norges høyeste solsikke

Vi gratulerer Frøydis Rognhov fra Halden med solsikker på opptil fire (!) meter. Hun er vinneren av SOS-barnebyers konkurranse om å dyrke frem den høyeste solsikken. God omsorg er viktig for barn, og det gir også gode vekstforhold for SOS-barnebyers blomst. Frøydis Rognhov har gjort en kjempejobb og gitt solsikkene 30 liter vann hver dag. I tillegg til hjemmelaget kompost og fullgjødning fra en lokal bonde.

FOTO: ROGER M. SVENDSEN, AVISA INNHERRED

Fant sammen i SAMMEN

18 år gamle Zahra og 17 år gamle Madelein hadde aldri møtt hverandre. Men det var før SOS-barnebyers SAMMEN-prosjekt fant veien til Levanger.

– Hadde det ikke vært for prosjektet, ville vi ikke visst om hverandre, sier de to jentene til lokalavisa Innherred.

Zahra Hashemi kommer fra Afghanistan og Madelein Gausen fra Levangerneset i Nord-Trøndelag.

De møttes gjennom SAMMEN, et integreringsprosjekt SOS-barnebyer utvikler i samarbeid med en rekke kommuner over hele Norge. I SAMMEN går norsk ungdom og flyktningungdom sammen i små grupper om et felles prosjekt. Formålet er både å bli kjent med hverandre, og å gi nyankomne ungdommer en god og naturlig vei inn i lokalsamfunnet. På slutten av prosjektet får alle deltakerne en attest fra kommunen som

kan være god å vise til når de etter hvert skal ut på jobb i nærmiljøet.

– Det har vært vanskelig å bli kjent med folk fra Norge, men det var ikke så vanskelig med henne, sier Zahra om den nye venninnen.

– Det er gøy å henge med Zahra, sier Madelein tilbake.

SAMMEN ble utviklet i samarbeid med tre pilotkommuner på vårparten, og vil snart ha spredd seg til nærmere 15 kommuner over hele Norge. I Levanger har fellesnevneren for aktivitetene vært «dyrking» - både av vekster i jorda, og av felles interesser som bowling, gårdsbesøk og allsang.

[Les mer om SAMMEN-prosjektet og om hvilke kommuner som er med på våre nettsider.](#)

Kraften i en god barnehage

Nylig var syv ansatte fra Espira Gruppen i Zimbabwe for å bli mer kjent med barnehagen de har vært med å bygge. I dag engasjerer virksomheten seg i driften av barnehagen, hvor det går 141 barn fra sårbare familier.

SOS-barnehagen i Maizeland er mye mer enn en barnehage. Ikke bare får barna lek, læring og næringsrik mat. Foreldre og omsorgspersoner får også ny kunnskap. Barnehagen brukes nemlig som et samlingssted for kompetansebygging. Gjennom workshops lærer de voksne om hygiene, ernæring, praktiske oppgaver, rettigheter, samt viktigheten av utdanning og god omsorg.

FOTO: MARIA SJUVE

– Dette er stillasbygging på system- og individnivå, sier Mari Fagerheim, fag- og utviklingssjef i Espira.

-Om noen år skal jeg bli lege!

Tekst og foto Alf Berg

05.30-06.00

Barna i Kasuns hus står opp og gjør seg klare til en lang dag med lek og læring i huset, som fortsatt er mørkt.

06.30

SOS-mor Chandralika serverer Kasun frokost, før han går til skolen, som ligger noen hundre meter hjemmefra.

07.00

Kasun går på offentlig skole. Før undervisningen kan begynne, synger barna blant annet Sri Lankas nasjonalsang. I dag er det Kasun som er seremonimester i klasserommets fremste hjørne.

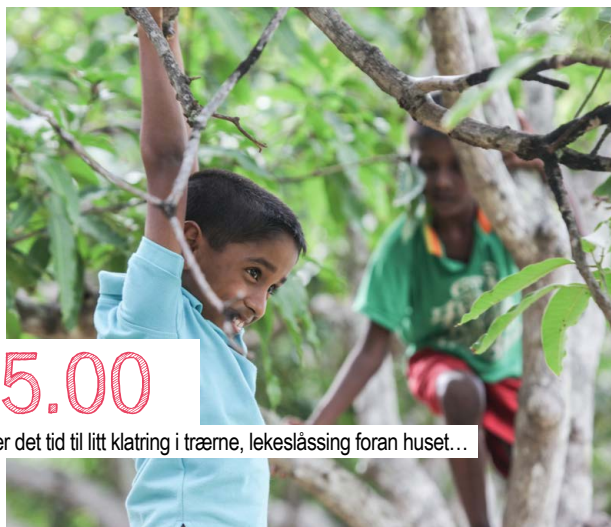

13.30

Kasun spiser lunsjen sin hjemme. Lunsjen er dagens hovedmåltid på Sri Lanka.

- Jeg liker best engelsk akkurat nå. Etter skolen synes jeg det er gøy å klatre og spille fotball. Men om noen år skal jeg bli lege. Jeg liker å hjelpe andre.

15.00

Så er det tid til litt klatring i trærne, lekeslåsning foran huset...

24 TIMER

Møt Kasun. Han er åtte år og bor i en SOS-familie i Anuradhapura på Sri Lanka. I hvert nummer av SOS-magasinet får du være med i hverdagen til et barn, eller en voksen i SOS-barnebyer.

16.00

...og en timelang fotballkamp.

17.15

Deretter bærer det inn i klasserommet igjen. Kasun sitt favorittfag er engelsk. Barna får mulighet til å utvikle seg i fagene de har spesielle evner i, og Kasun og kameraten Lahiru går til ekstratime i engelsk.

18.00

Klokken seks er det bønn foran buddhastatuen i samlingsrommet. Eldgamle bønnen fra buddhist-sutraer. Kasun synger med.

20.00

Ungene i huset gjør lekser ved kjøkkenbordet, før de spiser kveldsmat.

20.30

Så er det tannpuss, og pysjen er allerede på.

21.00

Dagen er slutt omtrent klokken ni. Kasun gir mamma en klem og legger seg sammen med de andre gutta på rommet. Kasun har fått overkøya, og han sovner nesten med én gang.

FAKTA OM SRI LANKA

ANTALL INNBYGGERE:

22 MILLIONER

SPRÅK:

SINGALESISK, TAMILSK, ENGELSK

HOVEDSTAD:

KOTTE OG COLOMBO

VÅRE PROGRAMMER:

Vi støtter familier, barn og unge. Utsatte familier får støtte gjennom familieprogram i lokalmiljøene, og barn uten omsorg får et nytt hjem i SOS-familier.

VINN SOS-BAMSEN!

Vi har gjemt 8 ord som handler om jul. Finner du alle?

G	L	H	G	L	E	D	E	G
M	Ø	Ø	L	G	J	U	N	L
Y	G	Y	Ø	N	U	T	G	S
J	U	T	G	I	L	E	E	T
E	N	I	S	S	E	N	L	J
G	A	D	O	S	M	G	N	E
J	U	L	E	G	A	V	E	R
A	D	V	E	N	T	T	O	N
J	U	V	G	O	S	M	T	E

Skriv ned ordene og send dem til konkurranse@sos-barnebyer.no, eller SOS-barnebyer ved Kristin Stoltenberg, Postboks 733 Sentrum, 0105 Oslo. Frist: 1. januar 2018.

SOS
BARNEBYER

Et trygt hjem for alle barn

Kjære faddere, venner og
støttespillere i SOS-barnebyer

Tusen takk for støtten og engasjementet du har vist gjennom 2017.

Året har vært preget av mange aktiviteter, høyt tempo og god energi i SOS-barnebyer verden over. Takket være ditt bidrag har vi også i året som er gått kunnet gi barna i SOS-familier og familier i lokalsamfunn gode oppvekstvilkår.

Du bidrar til at barn får vokse opp i hjem uten vold og rus. Din støtte sørger for at barn er mette i magen og at de er omgitt av trygge omsorgspersoner som setter barnas behov først. Du bidrar til skolegang, utvikling og tid til lek og glede.

Ved å støtte barna i SOS-barnebyer er du med på å forandre verden for mange barn. Hvert barn som starter livet med trygge rammer, skolegang og egne rettigheter ivaretatt, gis muligheten til å vokse opp til en voksen som kan bidra tilbake til samfunnet. Du bidrar til å skape gode langsiktige effekter og ringvirkninger, slik at en mulig dårlig spiral blir snudd til en god.

Tusen takk for støtten i året som er gått. Vi gleder oss til tiden fremover sammen med deg.

Julehilsen fra barn og
voksne i SOS-barnebyer

[GOD JUL!]